

RADA EVROPY

EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA

DRUHÁ SEKCE

VĚC AHMET YILDIRIM proti TURECKU

(stížnost č. 3111/10)

ROZSUDEK
[Výňatky]

ŠTRASBURK

18. prosince 2012

Tento rozsudek nabyl právní moci podle článku 44 odst. 2 Úmluvy. Může být předmětem formálních úprav.

Rozsudek je v autentickém francouzském znění publikován na internetových stránkách Evropského soudu pro lidská práva v databázi HUDOC (www.echr.coe.int). Pořizovaný úřední překlad do českého jazyka není autentickým zněním rozsudku.

Ve věci Ahmet Yıldırım proti Turecku,

Evropský soud pro lidská práva (druhá sekce) zasedající v senátu ve složení:

Guido Raimondi, *předseda*,

Danutė Jočienė,

Dragoljub Popović,

András Sajó,

Işıl Karakaş,

Paulo Pinto de Albuquerque,

Helen Keller, *soudci*,

a Stanley Naismith, *tajemník sekce*,

po neveřejném jednání dne 20. listopadu 2012,

vynesl následující rozsudek, který byl přijat uvedeného dne:

ÚVOD

1. Příklad vznikl na základě stížnosti (č. 3111/10) proti Turecké republice, kterou dne 12. ledna 2010 podal u Soudu podle článku 34 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod („Úmluva“) turecký státní příslušník Ahmet Yıldırım („stěžovatel“).

2. (...)

3. Stěžovatel zejména tvrdil, že zablokování přístupu na jeho internetové stránky, které nařídily vnitrostátní orgány, představovalo neoprávněné porušení jeho práv podle článků 6, 7, 10 a 13 Úmluvy a článku 2 Protokolu č. 1.

4. (...)

5. Stěžovatel podal další námítky (čl. 59 odst. 1 jednacího řádu Soudu). Připomínky třetích stran zaslalo také sdružení Open Society Justice Initiative, kterému předseda povolil vstoupit do řízení (čl. 36 odst. 2 Úmluvy a čl. 44 odst. 2 jednacího řádu).

SKUTKOVÝ STAV

I. SKUTKOVÉ OKOLNOSTI

6. Stěžovatel se narodil v roce 1983 a žije v Istanbulu.

7. Stěžovatel vlastní a provozuje internetové stránky

(<http://sites.google.com/a/ahmetyildirim.com.tr/academic/>), na nichž zveřejňuje své akademické práce a názory na různá témata. Webové stránky byly vytvořeny pomocí služby pro tvorbu a hostování webových stránek Google Sites (<http://sites.google.com/>).

8. Dne 23. června 2009 nařídil trestní soud prvního stupně v Denizli podle § 8 odst. 1 písm. b) zákona č. 5651 o regulaci internetového publikování a boji proti internetovým trestným činům zablokování internetových stránek

(<http://sites.google.com/site/kemalizminkarinagrisi/benimhikayem/atatuerk-koessi/at> („dotčené internetové stránky“). Příkaz k zablokování byl vydán jako preventivní opatření v souvislosti s trestním řízením proti majiteli stránek, který byl obviněn z urážky Atatürkovy památky.

9. Téhož dne byla podle § 8 odst. 3 zákona č. 5651 zaslána kopie příkazu k zablokování Ředitelství telekomunikací a informačních technologií („TİB“) k jeho provedení.

10. Dne 24. června 2009 trestní soud prvního stupně v Denizli na žádost TİB změnil své rozhodnutí ze dne 23. června a nařídil zablokování veškerého přístupu ke službě Google Sites podle § 8 zákona č. 5651. TİB uvedlo, že to byl jediný způsob, jak dotčené internetové stránky zablokovat, protože jejich majitel neměl certifikát serveru a žil v zahraničí.

11. TİB při provádění příkazu ze dne 24. června 2009 zablokovalo veškerý přístup ke službě Google Sites, a stěžovatel tak nemohl přistupovat ke svým vlastním internetovým stránkám. Všechny jeho následné pokusy o nápravu situace byly neúspěšné kvůli soudnímu příkazu k zablokování.

12. Dne 1. července 2009 podal stěžovatel návrh na zrušení příkazu k zablokování jeho internetových stránek ze dne 24. června 2009. Poukázal na to, že tyto internetové stránky pravidelně používal ke zveřejňování svých vědeckých prací a názorů na různá témata a že opatřením vedlo ke znemožnění veškerého přístupu na všechny jeho stránky, které neměly žádnou souvislost s dotčenými internetovými stránkami. Argumentoval zejména tím, že aby opatření nemělo vliv na jeho ostatní internetové stránky, měla být zvolena metoda, která by znepřístupnila pouze na dotčené internetové stránky. Jako příklad uvedl zablokování adresy URL stránek.

Na podporu své stížnosti předložil stěžovatel soudu kopii internetové stránky, která se objevila, kdykoli se pokusil o přístup na své vlastní internetové stránky. Zobrazilo se následující varování:

„Ředitelství telekomunikací a informačních technologií uplatnilo příkaz vydaný trestním soudem prvního stupně v Denizli dne 24. června 2009 ve vztahu k těmto internetovým stránkám (sites.google.com) jako preventivní opatření.“

13. Dne 13. července 2009 trestní soud v Denizli zamítl stěžovatelovu stížnost. S odkazem na doporučení vydané TİB se soud domníval, že jediným prostředkem k zablokování přístupu k dotčeným internetovým stránkám v souladu s příkazem k blokaci bylo zablokování přístupu ke službě Google Sites, která předmětný obsah hostovala.

14. Dne 25. dubna 2012 se stěžovatel písemně obrátil na Soud a informoval jej o tom, že stále nemá přístup ke svým internetovým stránkám, ačkoli podle jeho informací bylo trestní řízení proti majiteli dotčených internetových stránek dne 25. března 2011 zastaveno z důvodu nemožnosti zjistit totožnost a adresu obviněného, který žije v zahraničí.

II. VNITROSTÁTNÍ PRÁVO

Zákon č. 5651 ze dne 4. května 2007 o regulaci internetového publikování a boji proti internetovým trestným činům

15. (...)

§ 8 Příkazy k zablokování a jejich provádění

„1) Příkaz k zablokování [*erişimin engellenmesi*] se vydá ve vztahu k internetovým publikacím, pokud existuje dostatečné podezření, že jejich obsah je takový, že představuje jeden z následujících trestných činů:

- a) trestné činy podle trestního zákoníku...
 - 1) podněcování k sebevraždě (§ 84);
 - 2) pohlavní zneužívání nezletilých (§ 103 odst. 1);
 - 3) usnadňování užívání omamných látek (§ 190);
 - 4) dodávání výrobků nebezpečných pro zdraví (§ 194);

- 5) obscénnost (§ 226);
- 6) prostituce § 227);
- 7) pořádání hazardních her;
- b) trestné činy proti Atatürkovi podle zákona č. 5816 ze dne 25. července 1951;

...

2) Příkaz k zablokování vydává soudce, pokud je případ ve fázi vyšetřování, nebo soud, pokud bylo zahájeno trestní stíhání. V průběhu vyšetřování může státní zástupce nařídit zablokování přístupu v případech, kdy by prodlení mohlo mít škodlivé následky. Příkaz musí být do čtyřiaadvaceti hodin předložen soudci ke schválení. Soudce musí rozhodnout do dalších čtyřiaadvaceti hodin. Pokud soudce neschválí zablokování přístupu, státní zástupce toto opatření neprodleně zruší. Proti příkazům k zablokování vydaným jako preventivní opatření lze podat odvolání v souladu s ustanoveními trestního řádu (zákon č. 5271).

3) Kopie příkazu k zablokování vydaného soudcem, soudem nebo státním zástupcem se zašle Ředitelství [telekomunikací a informačních technologií] k provedení.

4) Pokud je poskytovatel obsahu nebo poskytovatel hostingových služeb v zahraničí ... příkaz k zablokování vydá ředitelství z vlastního podnětu. Poté se oznámí poskytovateli přístupu s žádostí o provedení.

5) Příkazy k zablokování se provádějí okamžitě nebo nejpozději dvacet čtyři hodin po oznámení.

...

7) Pokud trestní vyšetřování skončí rozhodnutím o zastavení řízení, příkaz k zablokování automaticky přestává platit ...

8) Pokud soudní řízení skončí osvobozujícím rozsudkem, příkaz k zablokování automaticky přestává platit ...

9) Pokud je nezákonný obsah odstraněn, příkaz k blokování se zruší..."

(...)

III. MEZINÁRODNÍ PRÁVO A PRAXE

A. Rada Evropy

1. Úmluva o počítačové kriminalitě

19. Úmluvu o počítačové kriminalitě (ETS č. 185), která vstoupila v platnost dne 1. července 2004, vypracovaly členské státy Rady Evropy, Kanada, Japonsko, Jihoafrická republika a Spojené státy americké. Zabývá se různými druhy trestných činů v oblasti počítačové kriminality: jednáním zaměřeným proti důvěrnosti, integritě a dostupnosti počítačových dat a systémů, paděláním a podvody souvisejícími s počítači, trestnými činy souvisejícími s obsahem, zejména s dětskou pornografií, a trestnými činy týkajícími se porušování autorského práva a práv s ním souvisejících (kapitola II oddíl 1 hlavy 1–4).

2. Výbor ministrů

a) Prohlášení CM(2005)56 v účinném znění

20. V preambuli prohlášení Výboru ministrů o lidských právech a právním státě v informační společnosti (CM(2005)56 v konečném znění ze dne 13. května 2005) se uznává, že „omezený nebo žádný přístup k [informačním a komunikačním technologiím (IKT)] může jednotlivce připravit o možnost plně uplatňovat svá lidská práva“. První kapitola prohlášení nazvaná „Lidská práva v informační společnosti“ obsahuje následující pasáže:

„1. Právo na svobodu projevu, informací a komunikace

Informační a komunikační technologie poskytují všem nebývalé možnosti využívat svobodu projevu. Informační a komunikační technologie však také představují pro tuto svobodu řadu vážných výzev, jako je státní a soukromá cenzura.

Svoboda projevu, informací a komunikace by měla být respektována v digitálním i nedigitálním prostředí a neměla by podléhat jiným omezením než těm, která jsou stanovena v článku 10 [Úmluvy], jen proto, že komunikace probíhá v digitální podobě.

Při zajišťování svobody projevu by členské státy měly zajistit, aby se vnitrostátní právní předpisy pro boj proti nezákonnému obsahu, například rasismu, rasové diskriminaci a dětské pornografii, vztahovaly i na trestné činy spáchané prostřednictvím informačních a komunikačních technologií.

Členské státy by měly zachovat a posílit právní a praktická opatření k zabránění státní a soukromé cenzury. ...“

b) Prohlášení ze dne 28. května 2003

21. V preambuli Prohlášení o svobodě komunikace na internetu, přijatém Výborem ministrů dne 28. května 2003 na 840. zasedání zástupců ministrů, se uvádí, že předběžná kontrola komunikace na internetu bez ohledu na hranice by měla zůstat výjimkou a že je třeba odstranit překážky individuálního přístupu k internetu. Prohlášení mimo jiné stanoví tyto zásady:

”...“

Zásada 1: Pravidla obsahu na internetu

Členské státy by neměly podrobovat obsah na internetu omezením, která jdou nad rámec omezení uplatňovaných na jiné způsoby poskytování obsahu.

...

Zásada 3: Neexistence předcházející státní kontroly

Orgány veřejné moci by neměly prostřednictvím obecných opatření k zablokování nebo k filtrování bránit veřejnosti v přístupu k informacím a dalším komunikačním prostředkům na internetu bez ohledu na hranice. To nebrání instalaci filtrů na ochranu nezletilých, zejména na místech, která jsou jim přístupná, jako jsou školy nebo knihovny.

Za předpokladu, že jsou dodrženy záruky podle čl. 10 odst. 2 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, mohou být přijata opatření k vynucení odstranění jasně identifikovatelného internetového obsahu nebo případně zablokování přístupu k němu, pokud příslušné vnitrostátní orgány přijaly předběžné nebo konečné rozhodnutí o jeho protiprávnosti.

...“

22. Vysvětlení k prohlášení obsahuje následující komentář k zásadě č. 3:

„Neexistence předcházející státní kontroly

Tato zásada zdůrazňuje, že je důležité, aby stát předem neurčoval, co může veřejnost na internetu vyhledávat. V některých zemích existuje tendence blokovat přístup obyvatelstva k obsahu některých zahraničních nebo domácích internetových stránek z politických důvodů. Tato a podobné praktiky státní kontroly předem by měly být důrazně odsouzeny.

Ačkoli by stát v žádném případě neměl přijímat rozsáhlá opatření k blokování nežádoucího obsahu, je třeba povolit výjimky pro ochranu nezletilých. Tam, kde mají k internetu přístup nezletilí, například ve školách nebo knihovnách, mohou veřejné orgány požadovat, aby byly na počítačích nainstalovány filtry, které zablokují přístup ke škodlivému obsahu.

Absence kontroly ze strany státu předem samozřejmě nevylučuje přijetí opatření k odstranění obsahu z internetu nebo zablokování přístupu k němu na základě předběžného nebo konečného rozhodnutí příslušných vnitrostátních orgánů o jeho protiprávnosti, a to nejen podle trestního práva, ale i podle jiných právních odvětví, jako je občanské nebo správní právo. Typicky se tak děje v případě, kdy je požadováno vydání soudního příkazu, který má zabránit zveřejnění nezákonného obsahu na internetu. Taková opatření, která by mohla zahrnovat určitý druh kontroly předem, by musela splňovat požadavky čl. 10 odst. 2 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a musela by být zaměřena na jasně identifikovatelný obsah internetu.“

(...)

f) Doporučení CM/Rec(2012)3

26. Dne 4. dubna 2012 přijal Výbor ministrů doporučení CM/Rec(2012)3 o ochraně lidských práv v souvislosti s vyhledávací. Doporučení v odstavci 1 mimo jiné zdůrazňuje, že „elektronické technologie umožňují celosvětové veřejnosti vyhledávat, přijímat a předávat

informace a myšlenky a další obsah, zejména získávat znalosti, zapojovat se do diskusí a účastnit se demokratických procesů“.

(...)

IV. SROVNÁVACÍ PRÁVO

31. Vzhledem k tomu, že právní předpisy týkající se internetu, které je třeba posuzovat v kontextu rychle se měnících nových technologií, jsou obzvláště dynamické a roztržité, je obtížné určit společný standard na základě srovnání právní situace v členských státech Rady Evropy. Z průzkumu právních předpisů dvaceti členských států (Ázerbájdžánu, Belgie, České republiky, Estonska, Finska, Francie, Irska, Itálie, Litvy, Německa, Nizozemska, Polska, Portugalska, Rakouska, Rumunska, Ruska, Slovinska, Spojeného království, Španělska a Švýcarska), který provedl Soud, vyplývá, že právo na přístup k internetu je teoreticky chráněno ústavními zárukami, které se vztahují na svobodu projevu a svobodu přijímat myšlenky a informace. Právo na přístup k internetu je považováno za nedílnou součást práva na přístup k informacím a komunikaci chráněného ústavami jednotlivých států a zahrnuje právo každého jednotlivce na účast v informační společnosti a povinnost států zajistit svým občanům přístup k internetu. Ze všech obecných záruk chránících svobodu projevu lze proto vyvodit, že by mělo být uznáno i právo na neomezený přístup k internetu.

32. (...)

33. Co se týče možných omezení v případech nezákonného internetového obsahu, evropské země přijaly širokou škálu přístupů a legislativních opatření, od pozastavení práv jednotlivce na přístup k internetu nebo odstranění nezákonného obsahu až po zablokování přístupu na konkrétní dotčené internetové stránky. Ve většině evropských zemí je ochrana práv nezletilých osob a úsilí o boj proti sexuálnímu zneužívání nezletilých osob základem pro příslušná opatření omezující přístup na příslušné internetové stránky (tak je tomu ve Francii, Německu, Spojeném království a Švýcarsku). Pokud jde o běžnou trestnou činnost, jsou opatření omezující přístup odlišná a méně přísná v šesti zemích (Estonsko, Finsko, Itálie, Litva, Nizozemsko a Rakousko).

34. Pokud jde o rozsah omezení, rozlišuje se obecně podle povahy spáchaného trestného činu, a to na trestné činy proti právům duševního vlastnictví a jiné trestné činy. Podle zprávy Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) nazvané „Svoboda projevu na internetu: studie právních ustanovení a praxe týkající se svobody projevu, volného toku informací a plurality médií na internetu v účastnických státech OBSE“ neexistují v České republice, Německu, Polsku a Rakousku žádná obecná legislativní ustanovení o blokování přístupu k internetu. Pět zemí (Estonsko, Finsko, Nizozemsko, Rusko a Spojené království) nemá právní předpisy, které by stanovily plošné blokování bez ohledu na trestný čin, ale přijaly zvláštní právní předpisy, které umožňují blokování přístupu v případě určitých druhů trestných činů. Patří mezi ně dětská pornografie, rasismus, nenávistné projevy, podněcování k terorismu a pomluva.

35. (...)

36. V zemích bez obecného nebo zvláštního právního rámce, který by stanovil uzavření stránek nebo zablokování přístupu, přesto může být zablokování nařízeno soudem nebo uplatňováno na dobrovolném základě.

37. Možnost odvolat se proti opatření zakazujícímu přístup k internetu úzce souvisí s obecnými zárukami chránícími právo přijímat informace a vyjadřovat své názory. V Ázerbájdžánu, Belgii, České republice, Litvě, Španělsku a Spojeném království neexistují žádná zvláštní ustanovení upravující odvolání proti opatřením omezujícím přístup k internetové stránce. Místo toho se odkazuje na obecná ústavní ustanovení o svobodě projevu a informací

nebo v případě Spojeného království na možnost soudního přezkumu, pokud uživatel prokáže, že má dostatečný zájem související s předmětem napadeného opatření. V Estonsku je v právních předpisech výslovně stanovena možnost napadnout opatření omezující přístup k informacím na internetu u vyššího správního orgánu nebo specializované agentury nebo přímo u soudu v případech týkajících se veřejných informací, které jsou orgány povinny zpřístupnit (zákon o veřejných informacích).

PRÁVNÍ POSOUZENÍ

I. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 10 ÚMLUVY

38. Stěžovatel namítal nemožnost přístupu ke svým internetovým stránkám v důsledku opatření nařízeného v rámci trestního řízení, které s jeho stránkami vůbec nesouviselo. Podle jeho názoru toto opatření představovalo zásah do jeho svobody přijímat a rozšiřovat informace a myšlenky zaručené článkem 10 Úmluvy, který zní takto:

„1. Každý má právo na svobodu projevu. Toto právo zahrnuje svobodu zastávat názory a přijímat a rozšiřovat informace nebo myšlenky bez zasahování státních orgánů a bez ohledu na hranice. Tento článek nebrání státům, aby vyžadovaly udělování povolení rozhlasovým, televizním nebo filmovým společnostem.

2. Výkon těchto svobod, protože zahrnuje i povinnosti a odpovědnost, může podléhat takovým formalitám, podmínkám, omezením nebo sankcím, které stanoví zákon a které jsou nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, územní celistvosti nebo veřejné bezpečnosti, ochrany pořádku a předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky, ochrany pověsti nebo práv jiných, zabránění úniku důvěrných informací nebo zachování autority a nestrannosti soudní moci.“

39. Vláda nepředložila žádné stanovisko.

A. K přijatelnosti

40. Soud konstatuje, že tato stížnost není zjevně neopodstatněná ve smyslu čl. 35 odst. 3 písm. a) Úmluvy. Dále konstatuje, že není nepřijatelná z žádných jiných důvodů. Musí být proto prohlášena za přijatelnou.

B. K odůvodněnosti

1. *Tvrzení stran*

41. Stěžovatel tvrdil, že zablokování služby Google Sites představuje nepřímou cenzuru. Namítal, že důsledky, které pro něj vyplynuly z příkazu k zablokování, totiž nemožnost přístupu k jeho vlastním internetovým stránkám, ačkoli tyto stránky neměly žádnou souvislost s nezákonným obsahem, který byl důvodem příkazu k zablokování služby Google Sites, byly nepřiměřené sledovaným cílům. Dále tvrdil, že řízení vedoucí k zablokování služby Google Sites nelze považovat za spravedlivé a nestranné.

42. Vláda se nevyjádřila.

2. *Vedlejší účastník jako třetí strana*

43. (...)

44. Iniciativa Open Society Justice Initiative dodala, že příkazy k zablokování, které brání přístupu ke skupině internetových stránek, představují riziko „vedlejší cenzury“ (*collateral censorship*). Taková opatření by proto jakožto nepřiměřená neměla být zaváděna v

případech, kdy bylo technicky možné zaměřit se pouze na internetové stránky, které se dopustily protiprávního jednání. S odkazem na příklady z členských států Rady Evropy sdružení uvedlo, že ve Francii, Německu nebo Spojeném království nebylo nikdy nařízeno takto rozsáhlé blokování internetového obsahu srovnatelné se zablokováním nařízeným v této věci.

45. Turecký systém navíc neposkytoval dostatečné záruky proti svévoli, například neexistoval požadavek na upozornění poskytovatelů obsahu nebo vlastníků jiných stránek, kterých se příkaz k zablokování týkal. Kromě toho bylo vydáno mnoho příkazů k zablokování internetových stránek, které měly tisíce uživatelů, aniž byla uplatněny jakékoli záruky. Přístup k webovým stránkám, jako jsou youtube.com, GeoCities a Dailymotion, a k mnoha službám společnosti Google byl blokován měsíce nebo dokonce roky, což způsobilo značnou „vedlejší cenzuru“.

3. Hodnocení Soudu

a) Zda došlo k zásahu

46. Soud konstatuje, že stěžovatel vlastní a provozuje internetové stránky, které zjevně využívá ke zveřejňování svých vědeckých prací a názorů na různá témata. Stěžoval si na nemožnost přístupu na své internetové stránky v důsledku opatření nařízeného v rámci trestního řízení, které s jeho stránkami nesouviselo. Podle jeho názoru se jednalo o omezení předem, uložené před vydáním rozhodnutí o odůvodněnosti.

47. Soud opakuje, že článek 10 nezakazuje omezení předem na zveřejnění jako takové. To potvrzují nejen slova „podmínky“, „omezení“, „zabránění“ a „předcházení“, která se v tomto ustanovení objevují, ale také v rozsudcích Soudu ve věci *The Sunday Times proti Spojenému království* (č. 1), č. 6538/74, rozsudek ze dne 26. dubna 1979, a ve věci *Markt intern Verlag GmbH a Klaus Beermann proti Německu* (č. 10572/83, rozsudek ze dne 20. listopadu 1989). Na druhou stranu jsou nebezpečí spojená s omezeními předem taková, že vyžadují co nejpečlivější kontrolu ze strany Soudu. To platí zejména pro tisk, neboť zprávy jsou rychle se kazícím zbožím a jejich zpoždění, byť jen na krátkou dobu, je může připravit o veškerou hodnotu a zajímavost. Toto nebezpečí se týká i jiných publikací než periodik, které se zabývají aktuálním tématem.

48. Pokud jde o význam internetových stránek pro výkon svobody projevu, Soud připomíná, že ve věci *Times Newspapers Ltd. proti Spojenému království* (č. 1 a 2) (č. 3002/03 a 23676/03, rozsudek ze dne 10. března 2009, § 27), konstatoval následující:

„Vzhledem ke své dostupnosti a schopnosti uchovávat a sdělovat obrovské množství informací hraje internet důležitou roli při zlepšování přístupu veřejnosti ke zprávám a usnadňování šíření informací obecně.“

49. Tyto úvahy platí i v této věci. Soud připomíná, že služba Google Sites je službou společnosti Google určenou k usnadnění vytváření a sdílení internetových stránek v rámci skupiny, a představuje tak prostředek výkonu svobody projevu.

50. V této souvislosti připomíná, že článek 10 zaručuje svobodu projevu „každému“. Nerozlišuje podle povahy sledovaného cíle ani podle úlohy, kterou při výkonu této svobody hrají fyzické nebo právnické osoby (viz rozsudek ve věci *Çetin a ostatní proti Turecku*, č. 40153/98 a 40160/98, rozsudek ze dne 13. února 2003, § 57). Vztahuje se nejen na obsah informací, ale také na prostředky jejich šíření, neboť jakékoli omezení uvalené na tyto prostředky nutně zasahuje do práva přijímat a rozšiřovat informace (viz obdobně rozsudek ve věci *Autronic AG proti Švýcarsku*, č. 12726/87, rozsudek ze dne 22. května 1990, § 47). Stejně tak Soud soustavně zdůrazňuje, že článek 10 zaručuje nejen právo na šíření informací, ale také právo veřejnosti na jejich přijímání (viz *Observer a Guardian proti Spojenému království*, č. 13585/88, rozsudek ze dne 26. listopadu 1991, § 59 písm. b), a *Guerra a ostatní proti Itálii*, č. 14967/89, rozsudek ze dne 19. února 1998, § 53).

51. V dané věci opatření, kterým byl zablokován přístup na internetové stránky, vyplývá z rozhodnutí trestního soudu prvního stupně v Denizli. Původně bylo toto opatření navrženo jako preventivní opatření nařízené soudem v rámci trestního řízení vedeného proti internetové stránce třetí strany podle zákona č. 5816 zakazujícího urážky Atatürkovy památky. TİB, správní orgán odpovědný za provedení příkazu k zablokování, však požádal o vydání příkazu k zablokování veškerého přístupu ke službě Google Sites. Rozhodnutím ze dne 24. června 2009 trestní soud prvního stupně v Denizli žádosti vyhověl. Trestní soud v Denizli, který rozhodoval o návrhu stěžovatele na zrušení příkazu, jej následně potvrdil, neboť měl za to, že jediným způsobem, jak zablokovat přístup na internetové stránky, které jsou předmětem trestního řízení, je zablokovat přístup na službu Google Sites. TİB proto zablokoval přístup k celé doméně Google Sites, čímž mimo jiné znemožnil stěžovateli přístup na jeho vlastní internetové stránky. Ze spisu vyplývá, že v důsledku tohoto opatření byl stěžovatel po neurčitou dobu zcela zbaven přístupu na své vlastní internetové stránky. Všechny jeho pokusy o přístup k nim byly neúspěšné kvůli soudnímu příkazu k zablokování. Může tedy oprávněně tvrdit, že dotyčné opatření zasáhlo do jeho práva přijímat a šířit informace a myšlenky.

52. Podstata věci se tedy týká vedlejšího účinku předběžného opatření přijatého v rámci soudního řízení. Ačkoli ani služba Google Sites jako taková, ani internetové stránky stěžovatele nebyly předmětem daného řízení, TİB zablokoval přístup k nim, aby provedlo opatření nařízené trestním soudem prvního stupně v Denizli. Opatření mělo zůstat v platnosti až do vydání rozhodnutí o odůvodněnosti nebo do odstranění nezákonného obsahu stránek hostovaných službou Google Sites (§ 9 zákona č. 5651). To tedy představovalo předcházející omezení, neboť bylo uloženo před vydáním rozhodnutí o odůvodněnosti.

53. Soud se domnívá, že bez ohledu na svůj právní základ takové opatření muselo mít vliv na dostupnost internetu, a proto se na něm podílela odpovědnost žalovaného státu podle článku 10 (viz obdobně rozsudek ve věci *Vereinigung demokratischer Soldaten Österreichs a Gubi proti Rakousku*, č. 15153/89, rozsudek ze dne 19. prosince 1994, § 27).

54. Soud dále podotýká, že zablokování přístupu, které je předmětem stížnosti, bylo důsledkem zákazu, který byl původně uložen internetové stránce třetí strany. Zablokování veškerého přístupu ke službě Google Sites se tedy dotklo i stěžovatele, který vlastnil další internetové stránky hostované na stejné doméně. Je pravda, že opatření nepředstavovalo, přísně vzato, plošný zákaz, ale spíše omezení přístupu k internetu, které mělo za následek také zablokování přístupu na internetové stránky stěžovatele. Skutečnost, že účinky dotčeného omezení byly omezené, však nesnižuje jeho význam, zejména proto, že internet se v současné době stal jedním z hlavních prostředků, jimiž jednotlivci uplatňují své právo na svobodu projevu a informace, a poskytuje tak základní nástroje pro účast na činnostech a diskusích týkajících se politických otázek a otázek obecného zájmu.

55. Soud se tedy domnívá, že napadené opatření představuje omezení vyplývající z preventivního příkazu k zablokování přístupu na internetové stránky. Za účelem provedení posledního uvedeného opatření trestní soud prvního stupně v Denizli dále na žádost TİB nařídil zablokování přístupu ke službě Google Sites, která hostovala i internetové stránky stěžovatele. Stěžovateli tak byl znemožněn přístup na jeho vlastní internetové stránky. Tato okolnost postačuje k tomu, aby Soud dospěl k závěru, že dané opatření představovalo „zásah veřejné moci“ do stěžovatelova práva na svobodu projevu, jehož nedílnou součástí je svoboda přijímat a rozšiřovat informace a myšlenky (viz obdobně rozsudek ve věci *Ayşe Öztürk proti Turecku*, č. 24914/94, rozsudek ze dne 15. října 2002, § 58).

56. Takový zásah představuje porušení článku 10, pokud není „stanoven zákonem“, nesleduje jeden nebo více legitimních cílů uvedených v čl. 10 odst. 2 a není „nezbytný v demokratické společnosti“ k dosažení těchto cílů.

b) Stanovený zákonem

57. Soud na úvod připomíná, že výraz „stanovený zákonem“ ve smyslu čl. 10 odst. 2 vyžaduje, aby napadené opatření mělo jednak určitý základ ve vnitrostátním právu; zároveň však odkazuje na kvalitu dotčeného zákona a vyžaduje, aby byl přístupný dotčené osobě, která navíc musí být schopna předvídat jeho důsledky, a aby byl slučitelný s principy právního státu (viz mimo jiné rozsudky ve věci *Dink proti Turecku*, č. 2668/07, 6102/08, 30079/08, 7072/09 a 7124/09, rozsudek ze dne 14. září 2010, § 114). Podle ustálené judikatury Soudu je pravidlo „předvídatelné“, pokud je formulováno dostatečně přesně, aby umožnilo každému jednotlivci – v případě potřeby s vhodnou radou – regulovat své chování (viz, kromě mnoha jiných zdrojů, rozsudek ve věci *RTBF proti Belgii*, č. 50084/06, rozsudek ze dne 29. března 2011, § 103, a *Altuğ Taner Akçam proti Turecku*, č. 27520/07, rozsudek ze dne 25. října 2011, § 87).

58. V dané věci Soud konstatuje, že zablokování přístupu na internetové stránky, které bylo předmětem soudního řízení, mělo zákonný základ, a to § 8 odst. 1 zákona č. 5651. Pokud jde o otázku, zda tento oddíl rovněž splňuje požadavky na přístupnost a předvídatelnost, stěžovatel uvedl, že na tuto otázku je třeba odpovědět záporně, neboť dotčené ustanovení je podle jeho názoru příliš neurčité.

59. Podle ustálené judikatury Soudu musí vnitrostátní právo, aby splňovalo tyto požadavky, poskytovat určitou míru právní ochrany proti svévolným zásahům orgánů veřejné moci do práv zaručených Úmluvou. Ve věcech, které se dotýkají základních práv, by bylo v rozporu s principem právního státu, jedním ze základních principů demokratické společnosti zakotvených v Úmluvě, kdyby byla zákonná diskreční pravomoc udělená výkonné moci vyjádřena jako neomezená pravomoc. V důsledku toho musí zákon dostatečně jasně uvádět rozsah takové diskreční pravomoci a způsob jejího výkonu (viz mimo jiné rozsudek ve věci *The Sunday Times proti Spojenému království*, cit. výše, § 49, a *Maestri proti Itálii*, č. 39748/98, rozsudek velkého senátu ze dne 17. února 2004, § 30).

60. Otázkou je, zda v době vydání příkazu k zablokování existovalo jasné a přesné pravidlo, které by umožňovalo stěžovateli přizpůsobit své chování v dané věci.

61. Soud připomíná, že podle § 8 odst. 1 zákona č. 5651 může soudce nařídit zablokování přístupu k „údajům zveřejněným na internetu, pokud existuje dostatečně odůvodněné podezření, že jejich obsah je takový, že představuje ... trestné činy“. Ustanovení § 2 téhož zákona uvádí dvě definice pojmu „zveřejněné údaje“: podle pododstavce g) se „zveřejněnými údaji na internetu [(*yayın*)] rozumí údaje, ke kterým má přístup neurčitý počet osob prostřednictvím internetu“. V podčlánku l) se přitom uvádí, že „zveřejněnými údaji [(*yayın*) se rozumí] zveřejnění na internetu“. I když se pojem „zveřejněné údaje“ zdá být velmi široký a může zahrnovat všechny druhy údajů zveřejněných na internetu, je zřejmé, že ani internetové stránky stěžovatele, ani služba Google Sites *per se* nespadaly do působnosti § 8 odst. 1 zákona č. 5651, neboť v projednávané věci nebyla předmětem sporu legalita jejich obsahu ve smyslu tohoto opatření.

62. Služba Google Sites ani internetové stránky stěžovatele nebyly předmětem soudního řízení ve smyslu § 8 odst. 1 zákona č. 5651. Ze skutečnosti, že toto ustanovení bylo uvedeno v rozhodnutí ze dne 24. června 2009 (viz § 10 výše), vyplývá, že služba Google Sites byla shledána odpovědnou za obsah internetových stránek, které hostovala. V § 4, 5 a 6 zákona č. 5651, které se týkají odpovědnosti poskytovatelů obsahu, poskytovatelů hostingových služeb a poskytovatelů přístupu, však není stanoveno žádné plošné blokování přístupu, jaké bylo nařízeno v této věci. Nebylo také tvrzeno, že zákon povoluje zablokování celé internetové domény, jako je služba Google Sites, která umožňuje výměnu myšlenek a informací. Kromě toho ze spisu nevyplývá, že by služba Google Sites byla podle § 5 odst. 2 zákona č. 5651 upozorněna na to, že hostuje nezákonný obsah, nebo že by odmítla vykonat předběžné opatření týkající se stránek, které jsou předmětem probíhajícího trestního řízení.

63. Soud rovněž poznamenává, že § 8 odst. 3 a 4 zákona č. 5651 svěřuje správnímu orgánu (TİB) rozsáhlé pravomoci při provádění příkazu k zablokování původně vydaného ve vztahu k určitým stránkám. Skutkové okolnosti případu ukazují, že TİB mohlo požádat o rozšíření rozsahu příkazu k zablokování, i když proti daným internetovým stránkám nebo doméně nebylo zahájeno žádné řízení a nebyla prokázána skutečná potřeba plošného blokování.

64. Jak je uvedeno výše (viz § 47 výše), Soud se domnívá, že předcházející omezení nejsou nutně v zásadě neslučitelná s Úmluvou. Je však zapotřebí právní rámec, který zajistí jak přísnou kontrolu rozsahu zákazů, tak účinný soudní přezkum, aby se zabránilo jakémukoli zneužití pravomoci (viz rozsudek ve věci *Association Ekin proti Francii*, č. 39288/98, rozsudek ze dne 17. července 2001, § 58, a obdobně rozsudek ve věci *Redakční rada periodika Pravoye Delo a Štekel proti Ukrajině*, č. 33014/05, rozsudek ze dne 5. května 2011, § 55). V tomto ohledu je soudní přezkum takového opatření, založený na zvážení protichůdných zájmů a zaměřený na nalezení rovnováhy mezi nimi, nemyslitelný bez rámce, který by stanovil přesná a konkrétní pravidla pro uplatňování preventivních omezení svobody projevu (viz rozsudek *RTBF proti Belgii*, cit. výše, § 114). Soud podotýká, že když trestní soud prvního stupně v Denizli rozhodl o zablokování veškerého přístupu ke službě Google Sites podle zákona č. 5651, pouze se odkázal na doporučení TİB, aniž by zjistil, zda nebylo možné přijmout méně rozsáhlé opatření a zablokovat přístup konkrétně k dotčeným internetovým stránkám (viz § 10 výše).

65. Soud rovněž připomíná, že ve stížnosti ze dne 1. července 2009, kterou se stěžovatel domáhal zrušení příkazu k zablokování, bylo jedním z jeho hlavních argumentů, že k zabránění tomu, aby byly dotčeným opatřením ovlivněny i další internetové stránky, měl být zvolen způsob, kterým by byly zneprístupněny pouze dotčené internetové stránky.

66. Nic však nenaspovídá tomu, že by se soudci, kteří žádost posuzovali, snažili zvážit různé zájmy, zejména posoudit potřebu zablokovat veškerý přístup ke službě Google Sites. Podle názoru Soudu byl tento nedostatek pouze důsledkem samotného znění § 8 zákona č. 5651, který vnitrostátním soudům nestanovil povinnost zkoumat, zda je plošné blokování služby Google Sites nezbytné s ohledem na kritéria stanovená a uplatňovaná Soudem podle článku 10 Úmluvy. Tato povinnost však vyplývá přímo z Úmluvy a z judikatury orgánů Úmluvy. Soudy při svém rozhodování jednoduše konstatovaly, že jediným způsobem, jak zablokovat přístup k dotčeným internetovým stránkám v souladu s vydaným příkazem, je zablokovat veškerý přístup ke službě Google Sites (viz § 8, 10 a 13 výše). Podle názoru Soudu však měly vzít v úvahu mimo jiné skutečnost, že takové opatření, které znemožňuje přístup k velkému množství informací, podstatně omezuje práva uživatelů internetu a má významný vedlejší účinek (*collateral effect*).

67. Ve světle těchto úvah a zkoumání předmětné právní úpravy použité v tomto případě Soud dospěl k závěru, že zásah vyplývající z uplatnění § 8 zákona č. 5651 nesplňoval požadavek předvídatelnosti podle Úmluvy a neposkytoval stěžovateli takovou míru ochrany, na jakou měl podle zásad právního státu v demokratické společnosti nárok. Kromě toho se zdá, že dané ustanovení je v přímém rozporu se skutečným zněním čl. 10 odstavce 1 Úmluvy, podle něhož jsou práva stanovená v tomto článku zajištěna „bez ohledu na hranice“ (viz v témže smyslu rozsudek *Sdružení Ekin proti Francii*, cit. výše, § 62).

68. Soud dále podotýká, že dotčené opatření mělo svévolné účinky a nelze říci, že by bylo zaměřeno pouze na zablokování přístupu na dotčené internetové stránky, neboť spočívalo v plošném zablokování všech internetových stránek hostovaných službou Google Sites. Soudní přezkumné řízení týkající se blokování internetových stránek navíc nesplňuje kritéria pro zamezení zneužití, neboť vnitrostátní právo nestanoví žádné záruky, které by zajistily, že příkaz k zablokování určitých stránek nebude použit jako prostředek k zablokování přístupu obecně.

69. Došlo tedy k porušení článku 10 Úmluvy.

70. Vzhledem k tomuto závěru nepovažuje Soud v tomto případě za nutné zkoumat, zda byly splněny ostatní požadavky čl. 10 odst. 2.

(...)

Z TĚCHTO DŮVODŮ SOUD JEDNOMYSLNĚ

1. *prohlašuje* stížnost týkající se zásahu do svobody stěžovatele přijímat a šířit informace za přijatelnou;
2. *rozhoduje*, že došlo k porušení článku 10 Úmluvy;
3. *rozhoduje*, že není třeba zvlášť zkoumat přijatelnost nebo odůvodněnost stížností podle článků 6, 7 a 13 Úmluvy a článku 2 Protokolu č. 1;
4. *rozhoduje*,
 - a) že žalovaný stát je povinen zaplatit stěžovateli do tří měsíců ode dne, kdy rozsudek nabude právní moci v souladu s článkem 44 odst. 2 Úmluvy, následující částky, které budou přepočteny na turecké liry podle kurzu platného ke dni vypořádání:
 - i) 7 500 EUR (sedm tisíc pět set eur) plus případnou daň, a to za nemajetkovou újmu;
 - ii) 1 000 EUR (jeden tisíc eur) plus případnou daň, která může být stěžovateli uložena jako náhrada nákladů a výdajů;

(...)

Vyhotoveno ve francouzském jazyce a sděleno písemně dne 18. prosince 2012 v souladu s článkem 77 odst. 2 a 3 jednacího řádu Soudu.

Stanley Naismith
tajemník

Guido Raimondi
předseda

V souladu s článkem 45 odst. 2 Úmluvy a článkem 74 odst. 2 jednacího řádu Soudu je k tomuto rozsudku připojeno samostatné stanovisko soudce Pinto de Albuquerque.

SOUHLASNÉ STANOVISKO SOUDCE PINTO DE ALBUQUERQUE

Případ *Ahmety Yildirima* se týká kolaterálního internetového blokování. Jedná se o *předběžný* soudní příkaz, kterým se všem uživatelům se sídlem v Turecku blokuje přístup k doméně Google Sites, včetně osobních internetových stránek stěžovatele, které byly na této doméně hostovány. Je to vlastně poprvé, co byla otázka svobody projevu na platformách nové generace Webu 2.0 předložena Evropskému soudu pro lidská práva („Soud“). Souhlasím s konstatováním porušení článku 10 Evropské úmluvy o lidských právech („Úmluva“), ale jsem přesvědčen, že odůvodnění rozsudku neuvádí, jak by mělo, základní zásady platné pro omezení svobody projevu v této oblasti. Účelem tohoto stanoviska je doplnit rozsudek stanovením těchto zásad, jejichž význam je zdůrazněn dvěma zjevnými důvody: zaprvé, nedostatečná judikatura Soudu k tomuto tématu principiální přístup k těmto novým a složitým otázkám, aby se předešlo nestálé nebo dokonce rozporuplné judikatuře; zadruhé, vzhledem k nedostatečnému právnímu rámci žalovaného státu, který bude vyžadovat legislativní reformu, je naléhavě nutné stanovit jasné pokyny v souladu se standardy Soudu v této oblasti.

Zásah do svobody projevu stěžovatele

Rozhodnutí trestního soudu prvního stupně v Denizli ze dne 23. a 24. června 2009 představovalo zásah do svobody projevu stěžovatele, neboť zablokovalo přístup ke službě Google Sites, tj. doméně, kterou použil k vytvoření vlastních stránek. Opatření vycházelo z § 8 odst. 1 písm. b) zákona č. 5651. Bylo přijato v rámci trestního řízení zahájeného za účelem vyšetřování jiných stránek vytvořených v rámci služby Google Sites, které obsahovaly obsah považovaný za urážku památky Mustafy Kemala Atatürka. Soud nemá k dispozici žádné informace o tom, že by před vydáním příkazu k zablokování byla společnost Google Inc., vlastník a provozovatel služby Google Sites, se sídlem v USA, informována nebo že by byl učiněn pokus o její informování.

Bez ohledu na údajně nezákonný obsah stránek o Atatürkovi je skutečností, že stránky stěžovatele obsahovaly pouze jeho akademické práce a další texty a osobní názory na různá témata, jako je sociální web, sémantický web, komplexní síť, komplexní systémy a filozofie vědy. Příkaz k zablokování nezohlednil tuto skutečnost a v důsledku toho ani skutečnost, že stránky stěžovatele, stejně jako mnoho dalších stránek založených na Google Sites, neměly žádnou souvislost se stránkami, které byly předmětem trestního řízení.

Evropské standardy pro blokování internetových publikací

Standardy Rady Evropy týkající se svobody projevu na internetu byly stanoveny v různých nařízeních, doporučeních a prohlášeních, tedy nejen v Úmluvě o počítačové kriminalitě a jejím dodatkovém protokolu. Z těchto dokumentů jsou pro projednávanou věc nejdůležitější následující tři.

– Doporučení CM/Rec(2012)3 Výboru ministrů členským státům o ochraně lidských práv v souvislosti s [internetovými] vyhledávacími, které stanoví, že:

(...)

– Doporučení CM/Rec(2008)6 Výboru ministrů členským státům o opatřeních na podporu dodržování svobody projevu a informací s ohledem na internetové filtrování, podle kterého:

(...)

– Doporučení CM/Rec(2007)16 Výboru ministrů členským státům o opatřeních na podporu hodnoty internetu jako veřejné služby, které stanoví následující:

(...)

V judikatuře Soudu se dosud tři případy týkaly konkrétně internetových publikací.

Ve věci *K.U. proti Finsku* Soud rozhodl takto:

(...)

Ve věci *Times Newspapers Ltd proti Spojenému království* (č. 1 a 2), Soud uvedl:

(...)

Konečně ve věci *Editorial Board of Pravoye Delo a Shtekel proti Ukrajině* Soud konstatoval:

(...)

S ohledem na tyto dokumenty a praxi smluvních států, na které se v odůvodnění rozsudku odkazuje, jsou minimální kritéria pro právní předpisy týkající se blokování internetu pro soulad s Úmluvou následující: 1) vymezení kategorií osob a institucí, které mohou podléhat blokování publikací, jako jsou vnitrostátní nebo zahraniční vlastníci nezákonného obsahu, internetových stránek nebo platform, uživatelé těchto stránek nebo platform a osoby poskytující hypertextové odkazy na nezákonné stránky nebo platformy, které je schvalují; 2) vymezení kategorií příkazů k zablokování, jako je blokování celých internetových stránek, adres internetového protokolu (IP), portů, síťových protokolů nebo typů použití, jako jsou sociální sítě; 3) ustanovení o územní působnosti příkazu k zablokování, který může mít celoregionální, celostátní nebo dokonce celosvětový účinek; 4) omezení doby trvání příkazu k zablokování; 5) uvedení „zájmů“ ve smyslu jednoho nebo více legitimních cílů uvedených v článku 10 odst. 2 Úmluvy, které mohou odůvodňovat příkaz k zablokování; 6) dodržení zásady přiměřenosti, která zajišťuje spravedlivé vyvážení svobody projevu a střetávajících se sledovaných „zájmů“, přičemž je zajištěno, že je respektována podstata (nebo minimální jádro) svobody projevu; 7) dodržení zásady nezbytnosti, která umožňuje posoudit, zda zásah do svobody projevu přiměřeně podporuje sledované „zájmy“ a nejde dále, než je nezbytné k uspokojení uvedené „společenské potřeby“; 8) vymezení orgánů příslušných k vydání odůvodněného příkazu k zablokování; 9) postup, který je třeba dodržet při vydávání tohoto příkazu a který zahrnuje přezkoumání spisu příslušného orgánu, který žádost o vydání příkazu k zablokování podporuje, a vyslechnutí důkazů od dotčené osoby nebo instituce, pokud to není nemožné nebo neslučitelné se sledovanými „zájmy“; 10) oznámení o příkazu k zablokování a jeho odůvodnění dotčené osobě nebo instituci a 11) soudní přezkum proti příkazu k zablokování.

Tento rámec musí být stanoven prostřednictvím zvláštních právních předpisů; ani obecná ustanovení a doložky upravující občanskoprávní a trestněprávní odpovědnost, ani směrnice o elektronickém obchodu (*e-commerce Directive*) nepředstavují platný základ pro příkaz k internetovému blokování. Blokování přístupu k internetu nebo jeho částem pro celé skupiny obyvatel nebo části veřejnosti nelze v žádném případě ospravedlnit, a to ani v zájmu spravedlnosti, veřejného pořádku nebo národní bezpečnosti. Jakékoli nerozlišující blokovací opatření, které zasahuje do zákonného obsahu, stránek nebo platform jako vedlejší účinek opatření zaměřeného na nezákonný obsah nebo nezákonnou stránku či platformu, tedy *samo o sobě* neprojde zkouškou „přiměřenosti“, pokud mu chybí „racionální souvislost“, tj. věrohodný instrumentální vztah mezi zásahem a sledovanou společenskou potřebou. Ze stejného důvodu se příkazy k zablokování uložené stránkám a platformám, které zůstávají v platnosti po neomezenou dobu nebo po dlouhou dobu, rovnají nepřipustným formám omezení, jinými slovy, čisté cenzuře.

Pokud výjimečné okolnosti odůvodňují blokování nezákonného obsahu, je nutné přizpůsobit opatření nezákonnému obsahu a vyhnout se tomu, aby bylo zaměřeno na osoby nebo instituce, které nejsou *de iure* nebo *de facto* odpovědné za nezákonné zveřejnění a neschválily jeho obsah. V případě prozatímních nebo předběžných opatření, která jsou založena na důvodném podezření ze spáchání trestného činu, svoboda projevu vyžaduje nejen obzvláště přísný právní rámec („*cadre légal particulièrement strict*“), ale také co nejpečlivější kontrolu ze strany soudů, a tedy uplatnění zvláštní zdrženlivosti. Jak bude dále uvedeno, napadená rozhodnutí vnitrostátních soudů žádnou z těchto záruk neposkytla.

Použití evropských standardů na tento případ

Zákon č. 5651 stanoví pouze následující kritéria pro vydání příkazu k zablokování internetu: povaha trestných činů nebo činností, které mohou být důvodem k vydání příkazu k zablokování, míra důkazů nezbytná pro vydání příkazu k zablokování („dostatečné důvody k podezření“), pravomoc soudce, soudu nebo v naléhavých případech státního zástupce vydat příkaz k zablokování, odvolání proti tomuto příkazu a jeho ukončení, pokud je obviněný zproštěn obžaloby, případ je odložen nebo je nezákonný obsah odstraněn. Vnitrostátní právní úprava tedy sice není svévolná, neboť svěřuje soudní moci pravomoc blokovat či neblovat, ale je přinejmenším velmi nedostatečná, neboť výkon soudní moci neohraničuje všemi požadovanými podmínkami a zárukami, a neposkytuje tak poskytovatelům internetového obsahu základní záruky svobody projevu.

Je skutečností, že vnitrostátní soudy byly a stále jsou povinny respektovat svobodu projevu, jak je vykládána judikaturou Soudů, a proto měly své vlastní pravomoci podle § 8 zákona č. 5651 vykládat restriktivně. To však neudělaly. Je obzvláště politováníhodné, že nepředložily žádný argument, který by odůvodňoval, že veřejný zájem na zamezení přístupu převažuje nad svobodou projevu stěžovatele, ani žádné úvahy o existenci jasného a bezprostředního nebezpečí vyplývajícího z informací, které stěžovatel zveřejnil na internetu. Je třeba rovněž vyjádřit politování nad tím, že rozhodnutí trestního soudu prvního stupně v Denizli ze dne 13. července 2009 zamítlo návrh stěžovatele na zrušení příkazu s odůvodněním, že nebylo k dispozici žádné jiné méně invazivní opatření.

Pokud je třeba zásah do svobody projevu stěžovatele na veřejném fóru internetu posuzovat z hlediska negativních závazků vyplývajících z článku 10 Úmluvy, který již zužuje rozsah prostoru pro uvážení žalovaného státu, prozatímní a preventivní povaha napadeného opatření k zablokování jej zužuje ještě více. Skutečnost, že toto opatření je podle zákona založeno na existenci „dostatečných důvodů k podezření“, že údaje zveřejněné na internetu představují určité trestné činy, poukazuje nejen na nejistou povahu posouzení (pouhé „podezření“), které mají soudy provést, ale také na omezené množství důkazů („dostatečných“ důvodů), které jsou pro vydání opatření nutné. Zcela chyběla zvláštní soudní zdrženlivost, která byla odůvodněna předběžnou povahou opatření a velmi nedostatečným právním rámcem.

Závěr

Abych si vypůjčil slova společnosti *Banatan Books, Inc.*, jakékoli předcházející omezení projevu na internetu se u mě setkává s velkou pochybností o jeho souladu s Úmluvou. V daném případě žalovaná vláda nesplnila povinnost prokázat, že uložení takového omezení bylo ospravedlněné.

S ohledem na negativní závazek státu zdržet se zásahů do svobody projevu stěžovatele na internetu, na uplatnění zákona č. 5651 vnitrostátními soudy bez jakéhokoli zohlednění zásad vyplývajících z Úmluvy, na zákonnou formu a povahu materiálu zveřejněného stěžovatelem a

na neexistenci jakéhokoli spojení mezi jeho stránkami a údajně nezákonnými stránkami a po posouzení důvodů uvedených vnitrostátními orgány s ohledem na jejich úzký prostor pro uvážení konstatují, že došlo k porušení svobody projevu stěžovatele zakotvené v článku 10 Úmluvy.

Vzhledem k nedostatečným zárukám, které zákon č. 5651 poskytuje, pokud jde o blokování údajů zveřejněných na internetu, bych na základě článku 46 [Úmluvy] rovněž považoval za prokázané, že žalovaný stát má povinnost změnit právní předpisy v souladu s výše uvedenými standardy.